

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO NA LATA 2014-2020

Rzeczpospolita
Polska

EWALUACJA DOTYCZĄCA SPOSOBU, W JAKI WSPARCIE W RAMACH RPO WSL NA LATA 2014-2020 PRZYCZYNIŁO SIĘ DO OSIĄGNIĘCIA CELÓW W RAMACH OSI PRIORYTETOWEJ V OCHRONA ŚRODOWISKA I EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW

CELE BADANIA:

- Ocena dotychczasowych efektów wsparcia w ramach osi priorytetowej V
- Ocena przyjętych mechanizmów wdrażania w ramach osi priorytetowej V
- Ocena możliwości osiągnięcia założonych w Programie celów przypisanych do priorytetowej V
- Wskazanie rozwiązań w zakresie ochrony środowiska i efektywnego wykorzystania zasobów możliwych do realizacji w perspektywie 2021-2027

OCENA EFEKTÓW

<p>Działanie 5.1 Gospodarka wodno-ściekowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ budowa i przebudowa oczyszczalni ścieków komunalnych, sieci kanalizacji sanitarnej, sieci wodociągowej oraz stacji uzdatniania wody ✓ wpływ na dostosowanie śląskich aglomeracji do wymogów dyrektywy 91/271/EWG dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych ✓ zmniejszenie presji na środowisko naturalne dzięki zmniejszeniu ładunku zanieczyszczeń wprowadzanych do rzek oraz ograniczeniu zużycia wody ✓ zwiększenie dostępu mieszkańców województwa do ulepszonego zaopatrzenia w wodę ✓ nie w pełni zaspokojone potrzeby samorządów w zakresie infrastruktury gospodarki wodno-ściekowej
<p>Działanie 5.2 Gospodarka odpadami</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ modernizacja zakładów zagospodarowania odpadów (ZZO), budowa lub modernizacja Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest, działania informacyjno-edukacyjne ✓ wpływ na realizację celów dyrektywy 2008/98/WE w sprawie odpadów. ✓ zmniejszenie presji na środowisko naturalne i poprawa jakości życia dzięki ograniczeniu ilości odpadów kierowanych na składowiska, zmniejszenie zagrożeń dla zdrowia ludzi dzięki usunięciu i unieszkodliwieniu wyrobów zawierających azbest oraz wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców województwa ✓ nie w pełni zaspokojone potrzeby w zakresie budowy i modernizacji infrastruktury do selektywnej zbiórki odpadów komunalnych i recyklingu odpadów oraz w zakresie usuwania azbestu
<p>Działanie 5.3 Dziedzictwo kulturowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ prace konserwatorskie i restauratorskie obiektów zabytkowych, zabezpieczenie ich przed wilgocią, pożarami, kradzieżami oraz zapewnienie dostępu dla osób niepełnosprawnych ✓ zwiększenie atrakcyjności obiektów kulturowych, nadanie im nowych funkcji, stworzenie nowej i rozszerzenie dotychczasowej oferty kulturalnej, zwiększenie potencjału instytucji kultury, wzrost atrakcyjności turystycznej oraz tworzenie nowych miejsc pracy ✓ w perspektywie długoterminowej - wzrost kompetencji społecznych mieszkańców, rozwój społeczności lokalnej oraz poprawa jakości życia mieszkańców poprzez czynny udział społeczeństwa w kulturze ✓ nadal duże potrzeby w zakresie renowacji zabytków oraz rozszerzania oferty i wzmocnienia potencjału instytucji kultury
<p>Działanie 5.4 Ochrona różnorodności biologicznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ rewitalizacja terenów zielonych w środowisku miejskim oraz w dolinach rzek i zbiorników wodnych w celu ich udostępnienia dla społeczeństwa, wraz z nadaniem im walorów rekreacyjnych i turystycznych, a także budowa, modernizacja i wyposażenie infrastruktury edukacji ekologicznej ✓ działania służące ochronie cennych gatunków i siedlisk przyrodniczych, w tym eliminacji inwazyjnych gatunków obcych ✓ dobre dostosowanie zakresu wsparcia do potrzeb województwa – wpływ na zwiększenie dostępu mieszkańców do przyrody, wzrost atrakcyjności turystycznej regionu oraz wzrost świadomości ekologicznej ✓ ograniczony wpływ na realizację celów dyrektyw siedliskowej i ptasiej (niewielka skala działań na obszarach Natura 2000)

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ zakres interwencji oraz struktura beneficjentów (wyłącznie samorządy) zdeterminowane podporządkowaniem wsparcia celom polityki regionalnej oraz zastosowaniem głównie pozakonkursowego trybu wyboru projektów ✓ nadal duże potrzeby działań służących ochronie cennych gatunków i siedlisk w parkach krajobrazowych, rezerwach przyrody i na obszarach Natura 2000
Działanie 5.5 Wzmocnienie potencjału służb ratowniczych	<ul style="list-style-type: none"> ✓ doposażenie jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP) w wozy strażackie i sprzęt niezbędny do prowadzenia akcji ratowniczych ✓ zwiększenie gotowości jednostek OSP do działania i poprawa ich mobilności, w tym szybkości dotarcia na miejsce zdarzenia - poprawa bezpieczeństwa regionu, w tym jego mieszkańców i podmiotów gospodarczych oraz ich mienia, a także zasobów przyrodniczych i kulturowych ✓ dalsze potrzeby doposażenia jednostek służb ratowniczych (OSP, PSP) związane ze wzrostem liczby interwencji wynikającym z nasilania się z ekstremalnych zjawisk pogodowych (zmiany klimatu)

OCENA MECHANIZMÓW WDRAŻANIA

Zasady horyzontalne	<ul style="list-style-type: none"> ✓ pozytywny wpływ projektów na wypełnianie zasady zrównoważonego rozwoju ✓ pozytywny wpływ projektów na realizację zasady równości szans i niedyskryminacji - zgodność z koncepcją uniwersalnego projektowania, zapewnienie niedyskryminacyjnego dostępu do produktów projektów dla wszystkich zainteresowanych, bez względu na płeć, rasę i narodowość (standardy architektoniczne niwelujące bariery dla osób z niepełnosprawnościami; w działaniach 5.3 i 5.4 - dostosowanie 45 obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz w 11 projektach racjonalne usprawnienia dla osób z niepełnosprawnościami) ✓ brak znaczącego wpływu na zasadę równości szans kobiet i mężczyzn, ale projekty realizowane z poszanowaniem tej zasady
Formuły ZIT i RIT	<p>Zalety ścieżek ZIT (Zintegrowane Inwestycje Terytorialne) i RIT (Regionalne Inwestycje Terytorialne):</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ partnerskie podejście do realizacji projektów i zrównoważonego wspierania subregionów, ✓ dobra znajomość potrzeb danego obszaru, a co za tym idzie lepsze dopasowanie interwencji do potrzeb obszarów funkcjonalnych, ✓ rozwój współpracy pomiędzy gminami, ✓ aktywizacja zwłaszcza mniejszych gmin, które dotychczas wykazywały postawę pasywną wobec sięgania po środki UE.
Tryb konkursowy i pozakonkursowy	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tryb konkursowy mobilizował beneficjentów do przygotowania lepszych wniosków i składania ich w terminie, może jednak generować znaczne obciążenie instytucjonalne, a dla niektórych projektów rywalizacja nie sprzyja współpracy jednostek samorządu terytorialnego oraz osiągnięciu zintegrowanych efektów. ✓ W trybie pozakonkursowym zidentyfikowano problemy z dotrzymaniem terminu składania wniosków oraz mniejsze starania wnioskodawców o optymalizację projektu pod kątem kryteriów oceny. ✓ Tryb pozakonkursowy w większym stopniu ogranicza możliwość identyfikacji ciekawych projektów na późniejszym etapie realizacji programu.
System kryteriów	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Przyjęty w osi priorytetowej V zestaw kryteriów umożliwia wybór projektów, które odpowiadają celowi głównemu oraz celom szczegółowym interwencji. ✓ Kryteria formalne i merytoryczne są czytelne i jednoznaczne. ✓ Zastosowane podejście do kształtowania katalogu kryteriów oceniono jako optymalne, ponieważ uwzględnia zarówno ocenę ekspercką, jak i obiektywne porównanie projektów. ✓ Na przyszłość wskazane jest tworzenie odrębnych katalogów kryteriów dla różnych typów projektów w obszarze gospodarki wodno-ściekowej i ochrony różnorodności biologicznej.

REKOMENDACJE NA PERSPEKTYWĘ FINANSOWĄ 2021-2027

- ✓ W obszarze gospodarki wodno-ściekowej: wyodrębnienie działań dotyczących oczyszczania ścieków na obszarze aglomeracji oraz działań dotyczących zaopatrzenia w wodę poza aglomeracjami oraz opracowanie odrębnych katalogów kryteriów wyboru dla tych dwóch grup przedsięwzięć.
- ✓ W obszarze ochrony różnorodności biologicznej: skierowanie wsparcia w na działania realizowane na obszarach chronionych, wdrażane poza instrumentami terytorialnymi oraz na inwestycje w rozwój zielonej infrastruktury w środowisku miejskim; opracowanie odrębnych katalogów kryteriów wyboru dla tych dwóch grup przedsięwzięć; zastosowanie głównie konkursowego trybu wyboru projektów.
- ✓ Silne ukierunkowanie wsparcia na realizację działań służących adaptacji do zmian klimatu, w tym w szczególności na realizację działań ujętych w miejskich planach adaptacji do zmian klimatu, modernizację i rozbudowę zrównoważonych systemów gospodarowania wodami opadowymi oraz rozwój błękitno-zielonej infrastruktury w miastach.
- ✓ W obszarze kultury: zwiększanie wpływu interwencji na rozwój społeczno-gospodarczy i terytorialny poprzez większe ukierunkowanie wsparcia na rozwój potencjału instytucji kultury do świadczenia usług kulturalno-edukacyjnych w społeczności lokalnej, głębszą weryfikację wpływu projektów realizowanych na obszarach objętych rewitalizacją na niwelowanie problemów społecznych i gospodarczych, powiązanie realizowanych działań w większym zakresie z

dbałością o otoczenie obiektów/instytucji, właściwe uwzględnienie w ocenie czynników zwiększających efektywność interwencji.

- ✓ Wykorzystywanie wskaźników efektywności kosztowej w ocenie projektów w obszarach gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami i wzmocnienia potencjału służb ratowniczych, przy równoległej ocenie jakościowej uwarunkowań i szerokiego wpływu społeczno-gospodarczego. Niewskazana ocena projektów w oparciu o relację nakładów do efektów w obszarach dziedzictwa kulturowego i różnorodności biologicznej.
- ✓ W ramach danego działania/poddziałania – w procedurze pozakonkursowej wybór wyłącznie projektów o charakterze kompleksowym, zintegrowanym, o strategicznym znaczeniu, obejmujących swoim oddziaływaniem więcej niż jedną gminę lub realizowanych we współpracy kilku gmin, natomiast w procedurze konkursowej - projektów o charakterze lokalnym.

BADANIE ZREALIZOWANE NA ZLECENIE URZĘDU MARSZAŁKOWSKIEGO WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO PRZEZ FUNDEKO KORBEL, KROK-BAŚCIUK SP. J.

